

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19.04.2021, sp. zn. 6 Ntd 3/2021, ECLI:CZ:VSPH:2021:6.NTD.3.2021.1

Číslo: 49A/2021

Právní věta:

Pro určení věcné příslušnosti soudu podle § 16 a § 17 tr. ř. je v trestních řízeních, která byla ve smyslu § 12 odst. 10 tr. ř. a § 158 odst. 3 tr. ř. zahájena do 30. 9. 2020, rozhodné znění § 138 odst. 1 tr. zákoníku účinné do 30. 9. 2020, jak vyplývá z čl. II zákona č. 333/2020 Sb. Okamžik podání obžaloby či jiného srovnatelného návrhu státním zástupcem je pro takové posouzení bez významu.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 19.04.2021

Spisová značka: 6 Ntd 3/2021

Číslo rozhodnutí: 49A

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příslušnost soudu

Předpisy: čl. II. § část první předpisu č. 333/2020Sb.

§ 12 odst. 10 tr. ř.

§ 16 tr. ř.

§ 17 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze rozhodl, že k projednání věci je příslušný Městský soud v Praze.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze podala dne 11. 3. 2021 u Městského soudu v Praze (dále též jen „městský soud“) obžalobu na obviněného M. B. (dále jen obviněný) pro pokračující zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku (I.), pro přečin zpronevěry podle § 206 odst. 1 tr. zákoníku (II.) a přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku (III.). Skutek pod bodem I. obžaloby měl obviněný spáchat 27 dílčími útoky a poškozeným způsobit škodu v celkové výši 6 203 529 Kč, přičemž se jich měl dopustit různými způsoby, a to ve 4 případech v Praze 4, ve 2 případech v Praze 10, po jednom případě v Praze 7, v okrese Praha-západ, v okrese České Budějovice, a v okrese Český Krumlov a v 17 případech prostřednictvím telefonu, e-

mailu nebo internetového inzerátu na nezjištěném místě. Skutek pod bodem II. obžaloby měl obviněný spáchat v okrese Praha-západ a způsobit jím škodu 52 400 Kč a skutek pod bodem III. v Praze 8 a způsobit jím škodu 36 300 Kč.

2. Městský soud v Praze usnesením ze dne 26. 3. 2021, sp. zn. 49 T 2/2021, rozhodl podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. o předložení věci Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o věcné a místní příslušnosti soudu, neboť shledal, že k projednání dané trestní věci není příslušný.

3. V odůvodnění usnesení městský soud uvedl, že si je vědom právního názoru vysloveného v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 11. 2020, sp. zn. 4 Ntd 9/2020, avšak v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2020, sp. zn. 3 T 13/2020, na jehož základě Vrchní soud v Praze o příslušnosti soudu ve výše uvedeném usnesení rozhodoval, se soud k otázce věcné příslušnosti ve vztahu k Části první, Čl. II zákona č. 333/2020 Sb. (dále jen přechodné ustanovení) nevyjádřil a neuplatnil tedy právní argumentaci, kterou městský soud dále rozvedl. Předně soud citoval ustanovení trestního řádu, a sice § 16, § 17, § 21 a ze zákona č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, přechodné ustanovení z Části první (Změna trestního zákoníku), Čl. II.

4. Dále soud uvedl, že podle jazykového výkladu okamžik přechodu věcné příslušnosti, stanovené na základě § 138 odst. 1 tr. zákoníku, nemůže být vázán na okamžik zahájení trestního stíhání, neboť zákonodárce v předmětném přechodném ustanovení neužil termín zahájení trestního stíhání, nýbrž termín řízení. Systematickým výkladem na základě členění trestního řádu dospěl městský soud k závěru, že trestní řízení se člení na přípravné řízení a řízení před soudem, které je zahájeno mj. podáním obžaloby. Podle městského soudu je třeba otázku, zda měl zákonodárce v předmětném přechodném ustanovení na mysli přípravné řízení nebo řízení před soudem, řešit metodou logického výkladu. Touto metodou dospěl městský soud k závěru, že zákonodárce měl na mysli řízení před soudem, přičemž svůj závěr odůvodnil tak, že přechodné ustanovení se týká věcné příslušnosti soudů, tedy řízení před soudem. Městský soud uvedl, že není logické, aby byla věcná příslušnost soudu na základě přechodného ustanovení i několik let stanovována u trestných činů totožné právní kvalifikace odlišně, a to pouze na základě toho, kdy bylo zahájeno trestní stíhání či trestní řízení. Určení věcné příslušnosti soudu na základě okamžiku zahájení trestního řízení či trestního stíhání, oproti okamžiku podání obžaloby, jímž dochází k zahájení řízení před soudem, nemá tedy žádné logické opodstatnění. Městský soud dospěl k závěru, že přechodné ustanovení je nutno vykládat tak, že v řízeních před soudem, zahájených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se pro účely stanovení věcné příslušnosti použije § 138 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tedy že se toto ustanovení týká těch řízení, ve kterých byla před 1. 10. 2020 podána obžaloba nebo návrh na schválení dohody o vině a trestu. Následně městský soud vyslovil názor, že místně příslušným je Obvodní soud pro Prahu 10, protože obviněný měl páchat trestnou činnost převážně na Praze 10.

II.

Důvodnost předložení věci

5. Vrchní soud konstatuje, že důvodová zpráva k předmětné novelizaci trestního zákoníku skutečně nic k přechodnému ustanovení neobsahuje, a to z toho důvodu, že přechodné ustanovení nebylo součástí vládního návrhu zákona a je důsledkem pozměňovacího návrhu. Výkladu přechodného ustanovení a argumentaci městského soudu však přisvědčit nelze. Předně, městský soud uvádí kruhovou argumentaci (závěr obsažen v premise). Městský soud zdůvodňuje svůj logický závěr, že řízením je myšleno řízení před soudem tím, že přechodné ustanovení se týká věcné příslušnosti soudů, tedy řízení před soudem. Pokud měl městský soud na mysli, že uvedené přechodné ustanovení je modifikací ustanovení § 17 tr. ř., které je řazeno ve Druhé hlavě trestního řádu nazvané

Soud a osoby na řízení zúčastněné v Oddíle prvním nazvaném Pravomoc a příslušnost soudů, tudíž se proto musí týkat výlučně řízení před soudem, jde o úvahu neúplnou. Předně - přechodné ustanovení je obsaženo v části novelizující trestní zákoník, nikoliv trestní řád, není výlučně vztaženo k ustanovení § 17 tr. ř. A dále - takový pohled na věc by musel vést k závěru, že věcná příslušnost orgánů činných v přípravném řízení, zejména státního zastupitelství, není nijak upravena. Skutečností však je, že pouze není upravena trestním řádem.

6. Příslušnost státního zastupitelství je upravena v ustanovení § 7 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů [(1) Sídla státních zastupitelství a obvody jejich územní působnosti se shodují se sídly a obvody soudů. (2) Státní zastupitelství je příslušné k zastupování státu u soudu, u něhož toto státní zastupitelství působí, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.] a v ustanovení § 12 vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (K výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení trestním je příslušný státní zástupce přidělený ke státnímu zastupitelství, které působí při soudu, jenž by byl příslušný konat ve věci po podání obžaloby řízení v prvním stupni, pokud tato vyhláška nestanoví jinak...). Státní orgány musí respektovat podzákonnou úpravu, která se opírá o řádné zákonné zmocnění k vydání podzákonného předpisu. Příslušnost státního zastupitelství (i k dozoru v přípravném řízení) je tak odvozena od příslušnosti soudu.

7. Věcná a funkční příslušnost policejních orgánů je upravena závazným pokynem policejního prezidenta č. 103/2013 ze dne 28. 5. 2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení. Příslušnost policejních orgánů územních odborů krajských ředitelství, obvodních, městských a krajských ředitelství (Část druhá, Hlava první, Čl. 4 a 5) je především opětovně vázána na věcnou příslušnost soudů (... šetřením, prověřováním a vyšetřováním trestných činů, o kterých v prvním stupni koná řízení okresní soud ..., ... šetřením, prověřováním a vyšetřováním trestných činů, o kterých v prvním stupni koná řízení krajský soud ...).

8. Z uvedeného vyplývá, že z úpravy věcné příslušnosti soudů v ustanovení § 16 a § 17 tr. ř. se odvíjí určení příslušnosti státního zastupitelství a policie, tedy orgánů činných v přípravném řízení, tj. od počátku trestního řízení. Pokud přechodné ustanovení stanoví, že v řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se pro účely stanovení věcné příslušnosti použije § 138 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, není možné jej zužovat pouze na řízení před soudem proto, že trestní řád upravuje explicitně pouze příslušnost soudů. Fakt, že jiný zákon a na něj navazující podzákonný předpis navazují na ustanovení trestního řádu, nelze přehlížet. Pokud by chtěl zákonodárce přechodné ustanovení zúžit jen na soudní řízení, jak se domnívá městský soud, vyjádřil by to slovy „v řízeních před soudem“, popřípadě by obě fáze trestního řízení zmiňované městským soudem upravil odděleně.

9. S městským soudem lze souhlasit, že zákonodárcem zvolená právní úprava znamená po několik let trvající dvoukolejnost určování věcné příslušnosti. Bez důvodové zprávy nelze určit, jaký cíl zákonodárce sledoval. Není vyloučeno, že kromě zabránění okamžitým přesunům trestních věcí v rámci policie a soudů, chtěl zamezit i zahlcení okresních soudů mnohdy složitějšími a rozsáhlejšími trestními věcmi, než k jejichž projednávání byly dosud okresní soudy příslušné.

10. V uvedené věci bylo zahajováno trestní řízení podle § 158 odst. 3 tr. ř. postupně ve dnech 16. 4. 2018, 3. 5. 2018, 2. 8. 2018 a 29. 10. 2019, tj. před nabytím účinnosti zmiňované novely obsahující shora citované přechodné ustanovení, přičemž nejpřísněji trestným činem byl zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, k jehož projednání byl a je příslušný krajský soud (§ 17 odst. 1 tr. ř.). Protože přechodné ustanovení je třeba interpretovat tak, že zákonodárce chtěl zamezit změně věcné příslušnosti v trestních řízeních, která byla zahájena přede dnem 1. 10. 2020, byla obžaloba státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze podána u věcně příslušného soudu, kterým je Městský soud v Praze.